

הקדמה

מה אשיב לה' כל תגמולוהי עלי, אשר לא עזב חסדו ואמיתו מאתי, הצעיר באלפי ישראל, וזיכני להוציא לאור מהדורה נוספת של הספר "וזאת הברכה". ברצוני להודות לכל אלו שטרחו ועמלו להעמידני על האמת ולהאיר את עיני בהערותיהם לחכמה, ויהיה חלקם עם מזכי הרבים שזכותם לעד ולעולמי עולמים!

במהדורה המחודשת הנוכחית (שנת תשס"ט), עמלנו רבות בסידור הדברים בצורה מבוררת ומבוארת יותר, התייחסנו למציאויות חדשות של צורת אכילה ומזון, והובאו הוראות חדשות מגדולי הדור שליט"א והכרעות חדשות ממה שהתבאר לנו. יש להעיר, שההכרעות שהובאו בשם 'ליבון הלכה', הכוונה לבירורי הלכה שהתחדשו לנו, בחמלת ה' עלינו, בלימוד הסוגיות שוב. הדברים נמצאים בכתבים וטרם הובאו לדפוס (לעת עתה). יתן ה' שנוכה להוציאם בקרוב, בחלק נוסף (בל"ג). תודתי נתונה לכולל אור יוסף, להג"ר צבי ובר שליט"א ולראש הכולל הג"ר שמואל ויטו שליט"א, שבכולל זה התבררו הרבה מההלכות שנתווספו במהדורה זו.

1234567

החיוב ללמוד הלכות ברכות

"אסור לאדם שיהנה מן העוה"ז בלא ברכה. וכל הנהנה מן העוה"ז בלא ברכה מעל. מאי תקנתיה? ילך אצל חכם וילמדנו ברכות כדי שלא יבא לידי מעילה" (ברכות לה ע"א). מכאן לומדים שמלבד החיוב הכללי ללמוד הלכה למעשה, יש גם חיוב מיוחד ללמוד הלכות ברכות, כדי שלא לבוא לידי מעילה וגזילה.

יתירה מזאת, מי שלא למד הלכות ברכות ואינו יודע מהי הברכה הראויה לאותו מאכל - אסור לו לברך שהכל אלא שלא יאכל עד שילמד מהי הברכה הנכונה (שו"ע או"ח סי' רב מ"ב פד). וביאר הגר"ז (שם ס"ק כד): "אבל מי שלא למד לא יאכל בברכת שהכל כי אינה פוטרת הכל אלא בדיעבד ולא לכתחילה כשאפשר, וזה אפשר לו לילך אצל חכם שילמדנו הלכות ברכות". ועל דרך זה כותב הא"ר (מובא בשע"ת סי' רב ס"ק כח) "נמה שאמרו חז"ל 'מאן דבעי למהוי חסידא ליקיים מילי דברכות', ולכאורה אם לא בירך רשע מיקרי? אלא שר"ל ברכה הראויה לו, וכתב שלא יאמר אפטר בברכת שהכל - כי הרי זה בור שקללוהו חכמים, אלא יש ללמוד לידע, ומה שהוא ספק דינו שהכל".

הקושי בלימוד ברכות

הלכות ברכות הן מההלכות הסבוכות ביותר ופעמים שהבדל דק משנה הרבה מאוד, "כהררים התלויים בשערה". בענין זה כותב הפמ"ג (פמ"ג להלכות ברכות): "דיני ברכות ארוכים ועמוקים וצריך כל אחד להזהר בהם. ואמרו בברכות לח ע"א דאדם גדול הוא ובקי בברכות הוא. וצריך כל אחד ללמוד, ישמע חכם ויוסיף לקח". עד כדי כך, שאחד מגאוני הפוסקים בזמננו התבטא שהן קשות יותר מהלכות שבת. ניתן אף להביא סימוכין לזה מדברי הטור בהקדמתו, וז"ל: "ויען כי ארכו לנו הימים בנפוצותיו ותשש כוחנו... ונסתמו מעיינות חכמתנו... על כן העירוני רעיוני ומחשבותי ואחבר ספר בענין התפלות

והברכות. נמצא שלא הקושי בהלכות שבת ויו"ט העיר את לב בעל הטורים לכתוב את חבורו, אלא הקושי בהלכות ברכות הביאו להניח את אבן היסוד של ההלכה בכל הדורות. יודע אני בעצמי, שכמה וכמה ענינים בהלכות ברכות אשר היו ברורים ומחוזרים לי, כשהרציתי אותם בפני גדולי הדור הם האירו לי פנים חדשות בענין - ברוך שחלק מחכמתו ליראיו.

יתירה מזו, הלכות אלו משתנות לפי המקום והזמן, נוהגי הסעודה, טפל ועיקר וכו', במקרים רבים יש צורך לברר את הפרטים על הייצור של מאכלים מסויימים במפעלים שונים וכדומה. לאור המציאות החדשה הזאת נדרש דימוי מילתא למילתא והוראות חדשות מגדולי הדור כדי לעמוד על ההלכה למעשה. לאור האמור, פעמים רבות ההלכות אינן ידועות די צרכן, ואף יהודים יר"ש ובני תורה עלולים להכשל ח"ו באיסור חמור של נהנה מהעוה"ז בלא ברכה.

מטרת הספר

לאחר שזיכני הקב"ה לבוא במחיצת כמה מגדולי הפוסקים בדורנו שליט"א, ולברר כמה מהענינים העיקרים והחשובים - ראיתי לנכון להעלות על הכתב תמצית מעיקרי הלכות ברכות השכיחות בימינו, ולזכות את הרבים במה שזכיתי בעזרת החונן לאדם דעת. לא באנו בספר זה להציע תחליף ח"ו ללימוד מעמיק בסוגיות השי"ס, בטור ובנושאי כליו, שעל דבר זה צווח המהר"ל (נתיב התורה ס"פ טו) וז"ל: "והראשונים כמו הרמב"ם ז"ל והטור ז"ל, אף על גב שגם הם חברו הפסקים בלא בירור, לא היתה דעתם רק להורות סוף ההלכה ואשר הוא עולה מתוך התלמוד. אבל לפסוק אדם מתוכה מבלי שידע מאיזה מקום יוצא הדין, רק הלכתא בלא טעמא, לא עלה על דעתם ומחשבתם". מטרות אחדות היו לנגד עינינו בחיבור זה, והן: א) לתמצת את עיקרי ההלכות ולסדרן במבנה הגיוני, עם כללים וסיכומים, כדי שיהיו הדברים סדורים בפייהם של אלה שכבר למדו את ההלכות בעיון. וכן אלו שטרם זכו ללמוד את הענינים לעומקם ולרחבם יוכלו לדעת כיצד לנהוג בענינים אלו. (השתדלנו לבאר עיקרי טעמי ההלכות כדי שהדברים לא יהיו כהלכתא בלא טעמא.) ב) להדריך את האדם ליישם את אשר למד בחיי היום יום, על ידי פירוט השלכות מעשיות של ההלכות הנלמדות. ג) לברר את אותן הלכות מעשיות שאינן מפורשות בפוסקים. ד) לבאר ולהאיר בע"ה בשורשי היסודות של הסוגיות העיקריות בהלכות אלו, וביאור שיטות הראשונים והפוסקים בהם - כדי שנדע כיצד לדמות נכונה מלתא למלתא בענינים עמוקים אלו, וכיצד להכריע בסברות המתחלפות בעומק שיקול הדעת.

אוצר החכמה

דרך ההכרעה של הספר

עיקר הספר מבוסס על הפוסקים וההכרעות של המשנה ברורה - אשר זכה שיתקבלו הוראותיו בכלל ישראל, והוא הפוסק האחרון בדורנו בחלק או"ח (לשון הגר"ח"ק), ואשר עליו כותב החזו"א באגרותיו (קובץ אגרות ח"ב סי' מא): "ההוראה המקובלת מפי רבותינו אשר מפייהם אנו חיים כמו מרן הבית יוסף, המגן אברהם והמשנה ברורה היא הוראה מקויימת כמו מפי סנהדרין בלשכת הגזית". השתדלתי לדייק בלשון הפוסקים אך פעמים שיניתי קצת מלשון קדשם כדי שהדברים יהיו ברורים לקורא.

בנוסף לכך - המציאות החדשה והשינויים הרבים מזמן המשנה ברורה גרמו לכך שהיינו צריכים לשאול את פיהם של גאוני פוסקי דורנו. השתדלנו גם להטעים ולבאר את שורש הדברים (בעיקר בפרק בירור הלכה) כדי שהדברים לא יהיו כהלכתא בלא טעמא ויבינו את היסודות שעליהם ההוראות מבוססות.